

ปัจจัยความยากจนในกลุ่มนักศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ Poverty Factors among University Students in Surin

ดร. วรวรรณ ศรีตะลานุก¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพความยากจนของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และวิเคราะห์ปัจจัยความยากจนของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 11,533 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลสัปดาห์ที่ 4 ของเดือนธันวาคม 2554 และ สัปดาห์ที่ 1 ของเดือนมกราคม 2555 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สถิติที่ สถิติเอฟ การเปรียบเทียบรายคู่ และการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้จากผู้ปกครอง รองลงมา คือ การกู้ยืมเงินเรียน และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีงานทำ ทำให้เห็นว่า นักศึกษาพึ่งพาผู้อื่นมากกว่าพยายามพึ่งพาตนเอง จึงทำให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านวุฒิภาวะช้า 2) นักศึกษามีรายจ่าย 3 ด้านหลัก กล่าวคือ ด้านปัจจัยสี่ โดยนักศึกษำใช้จ่ายค่าอาหาร และที่อยู่อาศัยในระดับมาก ใช้จ่ายค่าเสื้อผ้าในระดับน้อย แสดงว่า นักศึกษามีได้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และนักศึกษามีสุขภาพดีเพราะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคในระดับน้อยที่สุด 3) รายจ่ายด้านการศึกษา ซึ่งว่า นักศึกษำใช้จ่ายเป็นค่าลงทะเบียนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า แม้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ อยู่ในภูมิภาค แต่ค่าเล่าเรียนในระดับอุดมศึกษายังเป็นภาระที่นักศึกษำต้องใช้จ่ายมากที่สุด 4) นักศึกษำใช้จ่ายด้านสังคม โดยเฉพาะการสังสรรค์ในระดับมากที่สุด 5) นักศึกษำจำนวนมากถึงร้อยละ 38.8 ไม่มีเงินออม ในขณะที่ ร้อยละ 37.3 มีเงินออมน้อยกว่า 500 บาท/เดือน และร้อยละ 2.2 มีเงินออมมากกว่า 2,000 บาท/เดือน 6) นักศึกษำที่ไม่มีเงินออม มีคุณลักษณะความฉลาดทางสติปัญญาต่ำที่สุด รองลงมา คือ ความพอประมาณ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักศึกษำเลือกใช้จ่ายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และขาดเหตุผล 7) นักศึกษำที่มีเงินออม โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีเงินออมมากกว่า 2,000 บาท/เดือนนั้น มีคุณลักษณะเด่นตามลำดับ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีภูมิคุ้มกัน และมีการวางแผน

¹ อาจารย์ประจำสาขาเกษตรศึกษา คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

อย่างไรก็ตาม ความฉลาดทางจริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่ไม่เด่นนัก ซึ่งอาจตีความได้ว่า นักศึกษาไม่สนใจวิธีการ
ได้มาซึ่งเงินออม

ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1) ภาครัฐจึงควรจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งส่งเสริม
พัฒนาการให้นักศึกษาพึ่งพาตนเอง และจัดทำโครงการหางานให้นักศึกษาสามารถหารายได้ในระหว่างเรียน 2)
มหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรรายวิชา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการสร้างนิสัยยอด
ออม และควรมีตัวชี้วัดคุณภาพบัณฑิตในด้านนี้ 3) มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อ
ส่งเสริมทักษะการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่
นักศึกษาด้วย และ 4) เน้นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทักษะคุณธรรมจริยธรรมไว้ในแต่ละรายวิชา

คำสำคัญ สภาพความยากจนของนักศึกษา ปัจจัยความยากจนของนักศึกษา คุณลักษณะของนักศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study and analyze the present states of university students in Surin, and analyze the factors of poverty among them. The research population was 11,533 students in Surindhra Rajabhat University and Rajamangala University of Technology – Isan, Surin Campus. The questionnaire was used to collect data during week 4 of December 2011 and week 1 of January 2012. Data were analyzed by descriptive statistics including f-test, post hoc, and confirmative factor analysis.

The research results were as followed. 1) Students' first source of income were their parents while their second source was government loan. Few students worked to earn their livings. It indicated that Students relied on others more than themselves. Thus, they had slow maturity developments. 2) Students had 3 types of expenses. As for the basic needs, they spent much for their accommodations, little on clothes indicating that they were not extravagant, and very little on medicine indicating that they were healthy. 3) For the academic costs, students spent most on their academic registrations, showing that both universities even situated in local area but charged academic registrations quite highly. 4) As for the social expenses, students spent most on getting together with friends. 5) There were 38.8% of students had no saving while 37.3% of them saved less than 500 baht/month and only 2.2% saved more than 2,000 baht/month. 6) Students with no saving performed the least intelligent factors, less for the moderated factors; therefore, their spending was ineffective and unreasonable. 7) Students with saving especially those with more than 2,000 baht/month showed intelligences in emotion,

intellect, problem-solving, self-immune, and planning. However, their moral intelligences were not prominent which could be interpreted that they did not mind sources of their savings.

Suggestions were as followed. 1) The government should set up policies and strategies encouraging students to rely on themselves and launched projects of part-time jobs for students. 2) The universities should establish curriculum, instruction, and activities to foster habits of saving and should use it as key indicators for their graduates. 3) The universities should launch both in-class and out-class activities to build skills of effective spending. Moreover, instructors should be good samples for students in this aspect. 4) All class instructions should integrate moral skills.

Keywords students' states of poverty, factors of students' poverty, students' characteristics

บทนำ

ผลการสำรวจความเห็นจากการสอบถามคนจำนวนมากกว่า 25,000 คน ใน 23 ประเทศ ด้วยการสัมภาษณ์ต่อหน้า ผ่านทางออนไลน์ และทางโทรศัพท์ ในระหว่างเดือนมิถุนายน-ตุลาคม ปี พ.ศ. 2553 ซึ่งจัดทำโดยสำนักข่าวบีบีซี พบว่า ประชาชนร้อยละ 71 มีความเห็นว่า ความยากจนขั้นแค้นเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของโลก (เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์, 2553) นอกจากนั้น รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. 2553 ระบุว่า ร้อยละ 90 หรือจำนวน 5.2 ล้านคนของประชากรยากจนอยู่ในเขตชนบท อัตราส่วนประชากรยากจน 4 ใน 7 อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553ก) ดังนั้น หากภาครัฐมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยากจนของคนกลุ่มนี้ ย่อมทำให้การจัดความยากจนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจัดความยากจนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการศึกษา

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยากจน ประกอบด้วย ปัจจัยภายในและภายนอกของบุคคล กล่าวคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความสามารถในการประกอบอาชีพ ความสามารถในการออม และการตัดสินใจใช้จ่าย สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภาวะการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจของประเทศและของโลก ความเข้มแข็งของชุมชน และความเอาใจจริงเอาใจของการปฏิบัติตามนโยบายขจัดความยากจนของหน่วยงานภาครัฐ การแก้ไขภาวะยากจนจึงควรเริ่มจากปัจจัยภายในเพราะเป็นปัจจัยที่สามารถแก้ไขได้โดยการศึกษาและการฝึกหัด การศึกษาแรงงานไทย พบว่า สัดส่วนแรงงานที่มีการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น เห็นได้จากในปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 74.8 ของแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า ร้อยละ 15.4 ของแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เทียบเท่า และวิชาชีพชั้นสูง และร้อยละ 9.8 ของแรงงานมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 72.3 ของแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า ร้อยละ 17.0 ของแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เทียบเท่า และ

วิชาชีพชั้นสูง และร้อยละ 10.7 ของแรงงานมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553ข) นอกจากนี้ การสร้างค่านิยมในการดำรงชีพแบบพอเพียง การเลือกใช้จ่ายสินค้าอุปโภคบริโภค และการออม เป็นปัจจัยที่สำคัญมากเช่นกัน สถาบันการศึกษาทุกระดับสามารถปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวให้กับผู้เรียน เนื่องจาก สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตแรงงานที่เป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศ จึงถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการกำหนดคุณภาพของแรงงานหรือบัณฑิต ซึ่งเป็นผลผลิตของตน การที่บัณฑิตเหล่านั้นจะสามารถมีฐานะทางเศรษฐกิจที่อยู่พ้นความยากจนก็ด้วยสถาบันอุดมศึกษาให้การศึกษา ฝึกทักษะวิชาชีพและทักษะวิชาชีวิตให้อยู่รอดในกระแสทุนนิยม โดยยังสามารถดำรงตนอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรมที่ติงามได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยความยากจนของนักศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ จึงมุ่งเน้นทำการศึกษาสภาพความยากจนของนักศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยความยากจนเหล่านั้น โดยทำการศึกษานักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ซึ่งนักศึกษาทั้ง 2 สถาบันนี้ต่างมีพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์มีพื้นฐานวิชาชีพ และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์มีพื้นฐานการศึกษาทางด้านวิชาการ ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าทำการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองนี้ ผลอันเกิดจากวิจัยนี้ย่อมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปัจจัยความยากจนอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะทางการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งขจัดความยากจนของนักศึกษา และนำไปสู่ข้อเสนอแนะทางการขจัดความยากจนของชาติ

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพความยากจนของนักศึกษาในจังหวัดสุรินทร์
2. วิเคราะห์ปัจจัยความยากจนของนักศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น คือ สภาพความยากจนของนักศึกษา และตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะความพอเพียง และความฉลาด 4 ด้านของนักศึกษา ทำให้ได้สมมติฐาน 2 ด้านหลัก ดังนี้

1. คุณลักษณะความพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อสภาพความยากจนของนักศึกษา
2. ความฉลาด 4 ด้านของนักศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อสภาพความยากจนของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ประการ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยนี้จัดทำในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยทำการศึกษานักศึกษาในมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ซึ่งเป็น 1 ในจำนวน 40 มหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ซึ่งเป็น 1 วิทยาเขตใน 5 วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน อีกทั้ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมี จำนวน 9 แห่งและมีวิทยาเขตเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ตัวแทนที่สามารถสะท้อนข้อมูลในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

2. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยนี้ทำการศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 – มกราคม พ.ศ. 2555

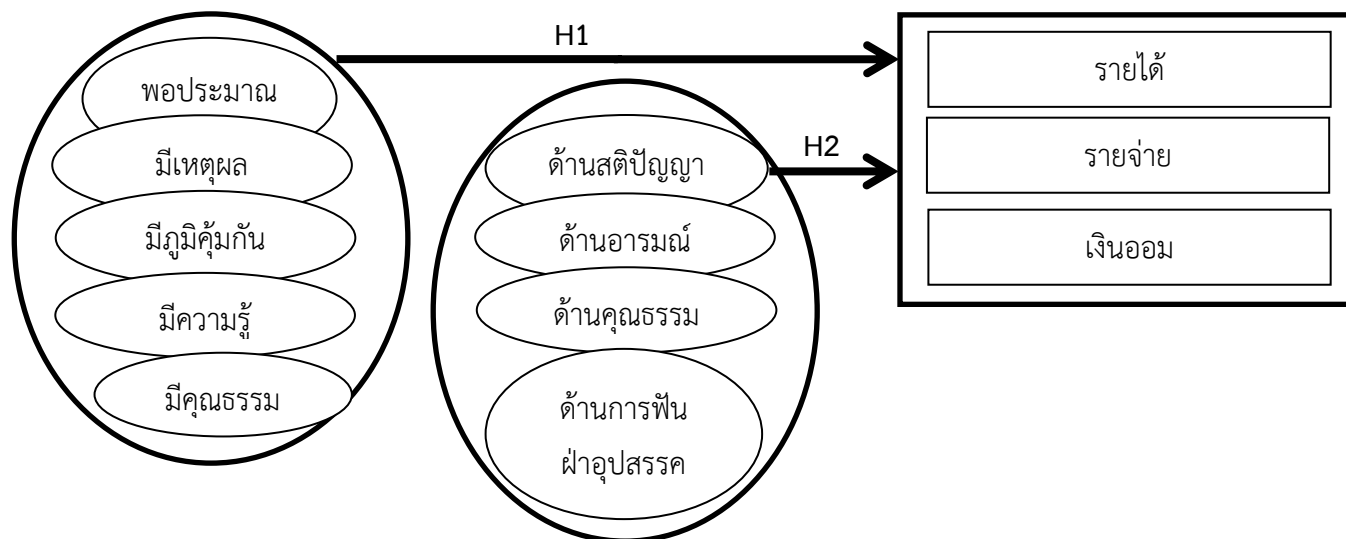
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความฉลาด 4 ด้านของนักศึกษา และสภาพปัจจุบันของนักศึกษาเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย และการออม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรตามด้านความพอเพียง

ตัวแปรตามด้านความฉลาด

ตัวแปรต้นด้านสภาพความยากจน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 11,533 คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย

ราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 913 คน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 257 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,170 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96 และการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงสถิติ (Reliability Statistics) โดยได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 4 ของเดือนธันวาคม 2554 และ สัปดาห์ที่ 1 ของเดือนมกราคม 2555 ทำให้ได้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 1,157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.89 ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 911 คน คิดเป็นร้อยละ 78.74 และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 21.26 รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,157 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้หลักการวิเคราะห์สาระ โดยใช้การนับความถี่ของปรากฏการณ์ หรือหลักฐาน เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม และเพื่อเปรียบเทียบสรุปผลการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าความถี่ และค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่า f การวิเคราะห์เป็นรายคู่ Post Hoc และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติที่ สถิติเอฟ และการวิเคราะห์เป็นรายคู่ ตัวแปรต้น คือ การออม และตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมพอเพียง และความฉลาด 4 ด้านของนักศึกษา

2.2 องค์ประกอบของปัจจัยความยากจนในกลุ่มนักศึกษา ตามตัวแปรต้น คือ การออม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความยากจนในนักศึกษา สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้ 2 ด้าน ดังนี้

1. สภาพความยากจนของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 รายได้ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้มาจากผู้ปกครอง รองลงมา คือ การกู้ยืมเงินเรียน และมีจำนวนน้อยที่มีรายได้หลักจากการทำงาน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาหนึ่งคนอาจมีรายได้ทั้งจากผู้ปกครอง กู้ยืมเงินเรียน และทำงาน

1.2 รายจ่าย พบว่า นักศึกษามีรายจ่าย 3 ด้านหลัก ได้แก่ รายจ่ายด้านปัจจัยสี่ รายจ่ายเพื่อการศึกษ และรายจ่ายด้านสังคม โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ ได้ว่า

ด้านปัจจัยสี่ พบว่า นักศึกษาชายใช้จ่ายด้านปัจจัยสี่เกี่ยวกับอาหารในระดับมาก ในขณะที่นักศึกษาหญิงที่จ่ายค่าอาหารในระดับน้อย สำหรับรายจ่ายด้านปัจจัยสี่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรค พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีรายจ่ายในระดับเดียวกัน เมื่อพิจารณารายชั้นปี พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีมีรายจ่ายด้านปัจจัยสี่ในระดับเดียวกัน นอกจากนี้ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีรายจ่ายด้านที่อยู่อาศัยในระดับมากที่สุด แตกต่างจากคณะอื่น ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้ในระดับมาก

ด้านการศึกษา พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงต่างมีรายจ่ายด้านการศึกษในระดับเดียวกัน นักศึกษาทุกชั้นปีมีรายจ่ายด้านการศึกษในระดับเดียวกัน และนักศึกษาทุกคณะมีรายจ่ายด้านการศึกษในระดับเดียวกัน

ด้านสังคม พบว่า ประกอบด้วย รายจ่าย 5 รายการย่อย ได้แก่ สโมสร แพชั่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และเที่ยว โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ ได้ว่า

นักศึกษาชายและหญิงใช้จ่ายด้านสังสรรค์ในระดับมากที่สุด แต่ใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ตในระดับน้อยที่สุด และค่าโทรศัพท์ในระดับปานกลาง สำหรับค่าใช้จ่ายด้านแพชั่น พบว่า นักศึกษาหญิงใช้จ่ายในระดับปานกลาง ต่างจากนักศึกษาชายที่ใช้จ่ายในระดับน้อย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาชายใช้จ่ายด้านเที่ยวเตรในระดับมาก ในขณะที่ นักศึกษาหญิงใช้ในระดับน้อยที่สุด

นักศึกษาทุกชั้นปีมีรายจ่ายด้านสังสรรค์ในระดับมากที่สุดเหมือนกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ใช้จ่ายด้านแพชั่นมากที่สุด ชั้นปีที่ 2 ใช้จ่ายด้านแพชั่นในระดับมาก ต่างจากชั้นปีอื่น ๆ ที่จ่ายในระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ในระดับปานกลาง ยกเว้น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ใช้ในระดับน้อย และชั้นปีที่ 5 ใช้ในระดับมาก สำหรับ ค่าอินเทอร์เน็ตนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้จ่ายในระดับน้อยที่สุด แต่นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ใช้ในระดับน้อย และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใช้จ่ายด้านเที่ยวเตรในระดับมาก ต่างจากชั้นปีอื่น ๆ ที่ใช้ในระดับน้อยที่สุด

นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการจัดการและคณะมนุษยศาสตร์มีค่าใช้จ่ายด้านสังสรรค์ในระดับมาก ต่างจากคณะอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมใช้จ่ายค่าแพชั่นในระดับน้อยที่สุด นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการใช้จ่ายค่าแพชั่นในระดับมาก และคณะอื่น ๆ ใช้ในระดับปานกลาง นักศึกษามนุษยศาสตร์ใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยีใช้ในระดับมาก นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมใช้ในระดับปานกลาง และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการจัดการ คณะครุศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการใช้ในระดับน้อย สำหรับด้านการเที่ยวเตร พบว่า

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ในระดับน้อยที่สุด ยกเว้นนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมและคณะวิทยาการจัดการที่ใช้ในระดับมาก

1.3 การออม พบว่า จำนวนผู้มีเงินออมในกลุ่มนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาชั้นปีที่ 5 มีจำนวนผู้มีเงินออมมากที่สุด รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 และ 4 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีจำนวนผู้มีเงินออมเดือนละ 500 – 1,000 บาท มากถึงร้อยละ 20.7 และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีเงินออมมากที่สุด คือ ร้อยละ 60.7 และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการมีเงินออมน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 17.9

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความยากจนของนักศึกษา

ความฉลาด 4 ด้านและความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาที่ไม่มีเงินออม และมีเงินออมในระดับต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ความฉลาดทางสติปัญญา พบว่า นักศึกษาที่ไม่มีเงินออมและนักศึกษาที่มีเงินออมในระดับต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก โดยที่นักศึกษาที่มีเงินออม 1,000 – 2,000 บาท/เดือนมีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด

ความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม 1,000 – 2,000 บาท/เดือน และมากกว่า 2,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

ความฉลาดทางจริยธรรม พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม มากกว่า 2,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

ความฉลาดด้านการพึ่งพาอุปสรรค พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม มากกว่า 2,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

ความพอประมาณ พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม ระหว่าง 500 – 1,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่มีเงินอ้อมมากกว่า 2,000 บาท/เดือนมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

ความมีเหตุผล พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม ระหว่าง 500 – 1,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

ความมีภูมิคุ้มกัน พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม ระหว่าง 500 – 1,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

มีความรู้ พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม มากกว่า 2,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

มีคุณธรรม พบว่า นักศึกษาที่มีเงินออม 1,000 – 2,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยด้านนี้สูงที่สุด และนักศึกษาที่ไม่มีเงินอ้อมมีค่าเฉลี่ยด้านนี้ต่ำที่สุด

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของนักศึกษาที่มีการออมในแต่ละระดับ พบว่า นักศึกษาแต่ละกลุ่มการอ้อมมีคุณลักษณะ ดังนี้

คุณลักษณะของนักศึกษาที่ไม่มีเงินออม พบว่า ประกอบด้วย ความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค (0.75) ความฉลาดทางอารมณ์ (0.74) ความฉลาดทางจริยธรรม (0.74) มีภูมิคุ้มกัน (0.73) ความมีเหตุผล (0.71) มีความรู้ (0.71) ความพอประมาณ (0.69) และความฉลาดทางสติปัญญา (0.65)

คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีเงินออมน้อยกว่า 500 บาท/เดือน พบว่า ประกอบด้วย ความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค (0.80) ความฉลาดทางจริยธรรม (0.79) ความฉลาดทางอารมณ์ (0.76) ความมีภูมิคุ้มกัน (0.74) มีความรู้ (0.74) ความมีเหตุผล (0.69) ความฉลาดทางสติปัญญา (0.68) การนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (0.66) การเคารพกฎระเบียบและกฎหมายของสังคมได้เป็นอย่างดี (0.65) และมีคุณธรรม (0.65)

คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีเงินออม 500 – 1,000 บาท/เดือน พบว่า ประกอบด้วย ความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค (0.79) ความฉลาดทางอารมณ์ (0.78) มีความรู้ (0.78) ความฉลาดทางจริยธรรม (0.77) มีภูมิคุ้มกัน (0.74) ความฉลาดทางสติปัญญา (0.71) มีคุณธรรม (0.69) และความพอประมาณ (0.67)

คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีเงินออม 1,000 – 2,000 บาท/เดือน ประกอบด้วยความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค (0.86) ความฉลาดทางจริยธรรม (0.82) ความมีเหตุผล (0.82) ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี (0.79) ความมีภูมิคุ้มกัน (0.76) ความมีจิตสาธารณะและจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมได้เป็นอย่างดี (0.75) การวางแผนในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี (0.70) การเคารพกฎระเบียบและกฎหมายของสังคมได้เป็นอย่างดี (0.69) และความฉลาดทางสติปัญญา (0.69)

คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีเงินออมมากกว่า 2,000 บาท/เดือน ประกอบด้วย ความฉลาดทางอารมณ์ (0.86) ความฉลาดทางสติปัญญา (0.84) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (0.76) มีภูมิคุ้มกัน (0.76) ความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค (0.75) ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเลือกซื้อสินค้า (0.73) การวางแผนในการดำเนินชีวิต (0.73) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (0.73) และความฉลาดทางจริยธรรม (0.72)

อภิปรายผล

1. สภาพความยากจนของนักศึกษา สามารถนำไปสู่ประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้จากผู้ปกครอง รองลงมา คือ การกู้ยืมเงินเรียน และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีงานทำ ทำให้เห็นว่า นักศึกษาพึ่งพาผู้อื่นมากกว่าพยายามพึ่งพาตนเอง จึงทำให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านวุฒิภาวะช้า ทั้งที่วัยนักศึกษาควรมีพัฒนาการด้านนี้อย่างสมบูรณ์แล้ว (Chickering & Reisser, 1993) อีกทั้ง ภาครัฐก็ให้การสนับสนุนการกู้ยืมเงินเรียน จึงยิ่งทำให้นักศึกษาไม่พยายามพึ่งพาตนเองมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจึงมุ่งหางานทำในฐานะพนักงานของภาครัฐหรือภาคเอกชน โดยมีส่วนน้อยที่พยายามสร้างงานด้วยตนเอง

1.2 นักศึกษามีรายจ่าย 3 ด้านหลัก กล่าวคือ ด้านปัจจัยสี่ซึ่งเป็นรายจ่ายที่จำเป็นนั้น นักศึกษาใช้จ่ายในด้านอาหาร และที่อยู่อาศัยในระดับมาก มีค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีได้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และนักศึกษามีสุขภาพดีเพราะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยารักษาโรคในระดับน้อยที่สุด สำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา พบว่า นักศึกษาใช้จ่ายเป็นค่าลงทะเบียนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า แม้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ อยู่ในภูมิภาค แต่ค่าเล่าเรียนในระดับอุดมศึกษายังเป็นภาระที่นักศึกษาต้องใช้จ่ายมากที่สุด นอกจากนี้ นักศึกษาใช้จ่ายด้านสังคม โดยเฉพาะการสังสรรค์ในระดับมากที่สุด

1.3 การออม นักศึกษาจำนวนมากถึงร้อยละ 38.8 ไม่มีเงินออม ในขณะที่ ร้อยละ 37.3 มีเงินออมน้อยกว่า 500 บาท/เดือน และร้อยละ 2.2 มีเงินออมมากกว่า 2,000 บาท/เดือน

2. ปัจจัยความยากจนของนักศึกษา สามารถนำไปสู่ประเด็นอภิปราย 2 ประการ

2.1 นักศึกษาที่ไม่มีเงินออม ประกอบด้วย คุณลักษณะเฉพาะที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความสามารถฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม มีภูมิคุ้มกัน ความมีเหตุผล มีความรู้ ความพอประมาณ และความฉลาดทางสติปัญญา จะเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มนี้มีคุณลักษณะความฉลาดทางสติปัญญาน้อยที่สุด รองลงมา คือ ความพอประมาณ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ นักศึกษาเลือกใช้จ่ายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และขาดเหตุผล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ มิได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามที่สมชัย จิตสุชน (2545) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 4 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ และความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง ว่าเป็นคุณสมบัติหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 นักศึกษาที่มีเงินออม โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีเงินออมน้อยกว่า 2,000 บาท/เดือนนั้น มีคุณลักษณะเด่น ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีภูมิคุ้มกัน และการวางแผน อย่างไรก็ตาม ความฉลาดทางจริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่ไม่เด่นนัก ซึ่งอาจตีความได้ว่า นักศึกษาไม่สนใจวิธีการได้มาซึ่งเงินออม สอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมประชาธิปไตยในกลุ่มนักศึกษา ว่า นักศึกษามีความเห็นว่าการทำผิดกฎระเบียบไม่ใช่สิ่งสำคัญ トラบเท่าที่ยังไม่ถูกจับได้ (วรวรรณ ศรีตะลานุกค์, 2553)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 2 ด้านหลัก คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ มีดังนี้

1.1 ข้อค้นพบเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้ของนักศึกษาที่ส่วนใหญ่ยังพึ่งพาผู้ปกครอง ดังนั้น ภาครัฐจึงควรจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการให้นักศึกษาพึ่งพาตนเอง และจัดทำโครงการหางานให้นักศึกษาสามารถหารายได้ในระหว่างเรียน

1.2 ข้อค้นพบเกี่ยวกับรายจ่ายของนักศึกษา โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านสังคม เกี่ยวกับการสังสรรค์ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตร จึงควรมุ่งสร้างคุณลักษณะพอเพียงให้แก่นักศึกษา (อานันท์ ปันยารชุน, 2542)

1.3 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการออมที่แสดงว่า นักศึกษาจำนวนมากถึงร้อยละ 38.8 ไม่มีเงินออมนั้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรจัดการเรียนการสอน จัดหลักสูตรรายวิชา และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการสร้างเสริมนิสัยอดออม นอกจากนี้ ควรมีตัวชี้วัดคุณภาพบัณฑิตในด้านนี้ด้วย

1.4 ข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่ไม่มีเงินออมที่มีคุณลักษณะความฉลาดทางสติปัญญาน้อยที่สุด รองลงมา คือ ความพอประมาณ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษาด้วย (คุรุสภา, 2554; วรวรรณ ศรีตะลานุกค์, 2554)

1.5 ข้อค้นพบเกี่ยวกับนักศึกษาที่มีเงินออมที่มีคุณลักษณะเด่น ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีภูมิคุ้มกัน และมีการวางแผน อย่างไรก็ตาม ความฉลาดทางจริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่ไม่เด่นนัก ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทักษะคุณธรรมจริยธรรมไว้ในแต่ละรายวิชาด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่ไม่มีเงินออม ซึ่งมีคุณลักษณะระดับต่ำในด้านความพอประมาณ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบที่เจาะจงเฉพาะกลุ่มเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงให้เกิดขึ้นในนักศึกษากลุ่มนี้ โดยจำแนกรายคณะและชั้นปี

2.2 ข้อค้นพบเกี่ยวกับนักศึกษาที่มีเงินออม ซึ่งมีคุณลักษณะความฉลาดทางจริยธรรมไม่เด่นนัก ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาการสร้างนักบริหารการเงินรุ่นใหม่ที่มีจริยธรรม โดยอาจสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ ธนาคารวิสาหกิจรายย่อย สำนักงานสรรพากร และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

รายการอ้างอิง

คุรุสภา. (2554). *คู่มือการออกไปใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคุรุสภา.

วรวรรณ ศรีตะลานุกต์. (2553). *วัฒนธรรมประชาธิปไตยในกลุ่มนักศึกษา*. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

วรวรรณ ศรีตะลานุกต์. (2554). *จรรยาบรรณของผู้สอนระดับอุดมศึกษา*. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

สมชัย จิตสุชน. (2545). *ความยากจนคืออะไรและวัดได้อย่างไร*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553ก). *โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553ข). *โครงการศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการออมสำหรับผู้มีงานทำ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานันท์ ปันยารชุน. (2542). *ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง สังคมไทยกับการแก้ปัญหาความยากจน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง.

เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์. (ม.ป.ป.). *เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์*. เรียกใช้เมื่อ 12 มิถุนายน 2553 จาก www.manager.co.th/.

Chickering, A., & Reisser. (1993). *Education and identity*. San Francisco: Jossey-Bass.

T. Yamane. (1967). *Statistics : an introductory analysis*. New York: Harper & Row.